

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**

DOM
2024-01-25
Meddelad i Falun

Mål nr
3112-23

KLAGANDE

[REDACTED]

MOTPART

Länsstyrelsen i Gävleborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Gävleborgs beslut 2023-06-15, diariernr 3728-2023

SAKEN

Fällavgift för älg

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Gävleborg (länsstyrelsen) beslutade den 15 juni 2023 att fällavgiften för älg under jaktåret 2023/2024 inom älgförvaltningsområden inrättade av myndigheten ska vara 900 kronor för vuxet djur och 300 kronor för årskälv. Länsstyrelsen beslutade att beslutet skulle gälla omedelbart. Av beslutet går det bland annat att utläsa följande. Älgförvaltningen finansieras i huvudsak genom intäkter i form av fällavgifter. Intäkterna tillförs älgvårdsfonden varefter ersättning för kostnaderna för förvaltningen betalas ut som bidrag ur fonden. Länsstyrelsen har de senaste åren beslutat om fällavgifter som genererar ett underskott i älgvårdsfonden då tidigare års överskott medgett sådana marginaler. Länsstyrelsen ser utifrån nuvarande kalkyl att det finns fog för en höjning av fällavgifterna för att älgförvaltningen ska kunna finansiera sig själv utan att behöva stödjas av andra medel som inte är ämnade för älgförvaltningen. Länsstyrelsen anser att det finns ett värde att även framledes kunna medge bidrag för upprustning av länets skyttebanor och att till viss del främja forskning som leder förvaltningen av älgen framåt. Höjningen kommer fortfarande att innebära ett underskott men utan att använda upp den befintliga kassan inom loppet av några år.

YRKANDE M.M.

██████████ överklagar beslutet och framför bland annat följande. Han motsätter sig höjningen av fällavgifterna. Han önskar att länsstyrelsen anpassar sina avgifter till vad som tillämpas inom Jämtland och Västernorrland där länsstyrelserna anser sig kunna utföra sin älgadministration till halva kostnaden jämfört med nu av länsstyrelsens beslutade fällavgifter. Beslutet att höja fällavgiften för älg är fattat på felaktiga grunder. Det saknades ett riktigt underlag för hur mycket älg som finns, och därmed är det inte heller klart hur mycket älg som ska skjutas av. Det saknas kvalitetssäkrade metoder för att beräkna storleken på älgpopulationen i ett område. I länsstyrelsens uppdrag

ligger att tillse att det skapas en ekosystembaserad älgförvaltning. Med tanke på att avskjutningen ska ha sjunkit med 24 % i Gävleborg och detta är en av de kraftigaste minskningarna i landet så måste frågan ställas om detta är i enlighet med en långsiktig plan för en ekosystembaserad älgförvaltning. Nuvarande förvaltning förväntas leda till att älgen inom något år rödlistas av Artdatabanken. En bristande styrning och målbild för förvaltningen har lett till att intressekonflikterna blivit för stora vilket man försöker kompensera med att lägga oskäligen kostnader på jägarkåren, särskilt i jämförelse med vad som görs i jämförbara län. Ett enkelt sätt att avlasta administrationen i Gävleborg vore att återgå till länsgränserna som geografisk och administrativ gräns inom älgförvaltningen, vilka också tillämpas för all annan viltförvaltning. Det vore att föredra att den verkliga länsstillhörigheten skulle återställas men en möjlig tillfällig lösning fram till dess vore att länsstyrelsen anpassar sin fällavgiftstillämpning så att den överensstämmer med den som tillämpas i Västernorrland, åtminstone för de delar som faktiskt ligger i Västernorrland. Det är inte antalet skjutna älgar som är kostnadsdrivande utan det är den administrativa överbyggnaden, och det saknas kopplingar mellan antalet skjutna älgar och länsstyrelsens kostnader. Trots detta tas avgifter ut per vuxen älg och kalv. Om det trots allt skulle visa sig att det finns en koppling till antalet älgar och länsstyrelsens kostnader så skulle det behövas en mycket tydlig förklaring till varför det är tre gånger så kostsamt att hantera vuxna älgar kontra kalvar.

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut och framför bland annat följande.

Hanteringen av älgvårdsfonden regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt efter älg och kronhjort. Detta innefattar arvode samt övriga kostnader som tillkommer förordnade ledamöter i älgförvaltningsgrupperna samt myndighetens omkostnader i samband med administrationen av älgförvaltningen i länet. Älgförvaltningsområdena är utformade för att följa de naturliga barriärerna i landskapet, i syfte att innefatta en isolerad älgpopulation så långt det är möjligt. Antalet fällda älgar minskar i

samband med att älgstammens koncentration minskar, vilket innebär minskade inkomster i älgvårdsfonden. Länsstyrelsens arbete ökar i sin tur av samma anledning då konfliktytorna mellan markägare och jägare ökar. Samverkan mellan berörda parter haltar då syftet med älgjakten skiljer sig åt och blir mer framträdande när trenden för älgstammens utveckling viker neråt. Detta innebär att länsstyrelsen i fler fall än tidigare varit tvungen att i samband med granskning av älgförvaltnings- och älgskötselplaner ha en långtgående dialog med berörda parter för att hitta en lämplig avskjutningsnivå och målsättning med förvaltningen. Detta resulterar i förlängningen i ökade kostnader som belastar älgvårdsfonden. Länsstyrelsen ser ingen möjlighet att justera detta med hänvisning till de förutsättningar som styr förvaltningen i dagens läge, däribland de nationella målen för älgstammens utveckling.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Handläggningen hos länsstyrelsen

██████████ har framfört att det överklagade beslutet är fattat på felaktiga grunder samt att det inte finns kvalitetssäkrade metoder för att beräkna storleken på älgpopulationen i ett område, och att länsstyrelsen med anledning härav saknat ett riktigt underlag för att kunna bedöma mängden älg. Förvaltningsrätten kan inledningsvis konstatera att det av utredningen i målet inte framgår annat än att länsstyrelsen utrett förevarande ärende i den omfattning som dess beskaffenhet krävt och därmed fullgjort det utredningsansvar som åligger myndigheten enligt 23 § förvaltningslagen (2017:900). Förvaltningsrätten noterar att länsstyrelsen den 26 maj 2023 höll en ekonomisk redovisning över älgvårdsfonden och presenterade förslaget om fällavgifter vid viltförvaltningsdelegationens sammanträde. Av länsstyrelsens beslut går att utläsa att ledamöterna inför mötet hade delgivits länsstyrelsens förslag till fällavgifter för älg under jaktåret 2023/2024, och att en kostnadskalkyl och promemoria delgavs viltförvaltningsdelegationen den 12

maj 2023. Inom ramen för domstolens handläggning har det också ägt rum en skriftväxling mellan parterna. Målet är följaktligen utrett som dess beskaffenhet kräver och det föreligger inga hinder mot att ta upp [REDACTED] [REDACTED] överklagande till prövning i sak (jfr 8 § förvaltningsprocesslagen [1971:291]).

Prövningsramen

[REDACTED] har i sitt överklagande framfört synpunkter på det faktum att länsstyrelsen administrerar älgförvaltningsområden som geografiskt är belägna i Västernorrland län, och att det vore fördelaktigt att den verkliga länstillhörigheten skulle återställas. I förevarande mål kan förvaltningsrätten endast pröva det som varit föremål för prövning av länsstyrelsen genom det överklagade beslutet; det vill säga om länsstyrelsen har haft fog för sitt beslut att fällavgiften för älg under jaktåret 2023/2024 inom älgförvaltningsområden inrättade av myndigheten ska vara 900 kronor för vuxet djur och 300 kronor för årskalv.

Rättslig reglering

Enligt 52 b § jaktförordningen (1987:9065) ska jakträttshavaren betala en avgift för en älg som fälls, som fastställs av länsstyrelsen enligt föreskrifter som meddelas av Naturvårdsverket.

Enligt 52 a § jaktförordningen finns en älgvårdsfond för varje län som bildas av de älgavgifter som skall betalas enligt bland annat 52 b §.

Enligt 33 § i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt efter älg och kronhjort får länsstyrelsen årligen besluta om sådan avgift som enligt 52 b § jaktförordningen ska erläggas för fälld älg (fällavgift) inom älgförvaltningsområde som länsstyrelsen har inrättat. Länsstyrelsen ska

fastställa avgiften utifrån kostnaderna för en ekosystembaserad adaptiv förvaltning av älgstammen. Med ekosystembaseradförvaltning av älgstammen avses enligt 2 § samma föreskrifter en adaptiv förvaltning som i syfte att skapa en älgstam av hög kvalitet och i balans med betesresurserna tar hänsyn till viktiga allmänna intressen såsom rovdjursförekomst, trafiksäkerhet och inverkan på biologisk mångfald samt till jordbruk och skador på skog.

Förvaltningsrättens bedömning

Vid fastställelse av fällavgift har länsstyrelsen att utgå från Naturvårdsverkets föreskrifter som föreskriver att avgiften ska fastställas utifrån kostnaderna för en ekosystembaserad adaptiv förvaltning av älgstammen. Målet är att älgförvaltningen ska vara självfinansierad (prop. 2009/10:239 s. 65).

Av utredningen går det att utläsa bland annat följande. Länsstyrelsen har vid skattningen av de administrativa kostnaderna tagit höjd för den tidsåtgång som krävs för ett gott omhändertagande av förvaltningen. Länsstyrelsen bedömer att det administrativa arbetet som krävs för uppföljning av slutrapportering och inbetalning av fällavgifter, uppföljning av föregående års jakt, registrering och ändring av älgjaktsområden samt arbetet med älgförvaltningsplaner och älgskötselplaner leder till ett ökat behov av kompetens som ska finnas tillgängligt.

Av i målet ingiven kostnads kalkyl framgår intäkter och utgifter för älgförvaltningen. Den årliga totalkostnaden uppges uppgå till 2 614 087 kr och de årliga totalintäkterna för fällavgifterna, baserat på senare beslutade fällavgifter om 900 respektive 300 kronor för älg respektive kalv, till 2 310 000 kronor vilket resulterar i en utgående balans i älgförvaltningen på -30 4087 kronor. Att kostnads kalkylen ger ett underskott förklaras med att älgvårdsfonden i Gävleborg har haft ett överskott sedan flera år tillbaka som ska kunna användas för detta ändamål. Av utredningen i målet framgår inte

annat än att fällavgifterna är fastställda utifrån uppgivna kostnader. Vad Åke Bengtsson har framfört föranleder inte förvaltningsrätten att frånga länsstyrelsens bedömning av vad en ekosystembaserad adaptiv förvaltning av älgstammen kostar, och vilka åtgärder som bedöms vara nödvändiga att vidta som ett led i detta. De av länsstyrelsen beslutade fällavgifterna för jaktåret 2023/2024 är därmed i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter och 52 b § jaktförordningen. Länsstyrelsen har följaktligen haft fog för sitt beslut varför överklagandet ska avslås.

Hur man överklagar, se bilaga (FR-03).

[REDACTED]
rådman

I avgörandet har även nämndemännen [REDACTED]
[REDACTED] deltagit.

Målet har föredragits av förvaltningsrättsnotarien [REDACTED]

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.